

www.visinfo.dk

Videncentret for Synshandicap
Videncentret for Synshandicap, Rymarksvej 1, 2900 Hellerup, Danmark
Telefon +45 39 46 01 01 Fax +45 39 61 94 14, E-post visinfo@visinfo.dk

- [Om Videncentret](#)
- [Projekter](#)
- [Publikationer](#)
- [Litteratursøgning](#)
- [Kurser og konferencer](#)
- [Emnesøgning og links](#)
- [Presseklip](#)
- [Om synshandicap](#)
- [Kontakt Videncentret](#)

Videncentrets netsted er nu åbnet i en ny, revideret udgave med stærkt udvidede muligheder for søgninger, bestilling af publikationer og links til andre inden for synsområdet i ind- og udland.

Besøg os på www.visinfo.dk

Netstedet er designet i samarbejde med Dansk Internet Selskab og Ni Ansa IT Consulting. Netstedet overholder retningslinier for handicaptilgængelighed fra Statens Information og Web Accessibility Guidelines 1.0. Vi giver her en kort gennemgang af stedets faciliteter og opfordrer i øvrigt til, at man selv besøger www.visinfo.dk. Senere vil vi bl.a. tilføje en engelsk version af dele af netstedet, et indeks (sitemap) og en generel søgefunktion.

Hovedmenu

Hovedmenuen på åbnings siden har flg. punkter:

- Om Videncentret
- Projekter
- Publikationer
- Litteratursøgning
- Kurser og konferencer

- Emnesøgning og links
- Presseklip
- Om synshandicap
- Kontakt Videncentret

Om Videncentret

Ud over en kort gennemgang af Videncentrets formål og aktiviteter kan man her læse Videncentrets vedtægter, se, hvem der sidder i bestyrelse og referencegruppe, samt finde en oversigt over de faste medarbejders direkte telefonnumre og e-post-adresser.

Projekter

Her vil der i løbet af forsommeren komme en oversigt over større igangværende og afsluttede projekter, som Videncentret er eller har været involveret i. Oversigten vil bl.a. indeholde en kort beskrivelse af projektets

formål, aktiviteter og resultater, en liste over projektdeltagere samt mulighed for at bestille eller læse evt. publikationer, der er udgivet i projektet.

(fortsættes side 2)

I dette nummer:	
www.visinfo.dk	1
Bredegård Aktivitetslejr 2001	3
Refsnæsskolens forstander siger farvel	3
Samspil mellem centrale og decentrale tilbud for blinde og svagsynede	4
Marfan Foreningen 10 år	6
Handleplan for Videncentret	6
Ældre med syns- og høretab	7
Hæderspris, mere hæder og Julerejsen II	7
ICIDH-2 på dansk	8
Konferencer og kurser	9
Nye artikler i Videncentret	
Nye bøger i Videncentret	11
Surfbrættet	12

Publikationer

Under 'Publikationer' kan man se emneopdelte lister over udgivelser fra Videncentret og bestille materiale i forskellige formater. Senere vil der under dette punkt også være links til online udgaver af de fleste publikationer, så man kan hente dem direkte ned til udskrift eller læsning via computeren.

Litteratursøgning

En af Videncentrets centrale aktiviteter er indsamling og registrering af relevant litteratur og materiale. I skrivende stund er der registreret 3827 titler i Videncentrets materialesamling; dette omfatter danske og udenlandske bøger, rapporter, avisudklip, videoer m.m. Hver måned tilføjes ca. 70 nye titler. Der er begrænset udlån fra samlingen. Det er også muligt at aftale et besøg og benytte samlingen på stedet. Via Videncentrets net-sted kan man søge direkte i samlingen (kaldet Litteraturdata-basen, selv om den altså også indeholder fx videoer). Herudover er det muligt at se, hvilke tidsskrifter, Videncentret har stående på hylderne.

• Søgning i Litteraturbasen

Klikker man på 'Litteratursøgning', kommer man til en side med tre links. De to første links giver mulighed for enkel eller avanceret søgning i litteraturdatabasen.

•• Enkel søgning

Vælger man 'Enkel søgning', får man en side med et enkelt søgefelt og nogle valgmuligheder for søgning og visning. På siden er der en kort brugervejledning.

Litteratursøgning - enkel

Skriv et eller flere ord, i søgefeltet, og klik på 'Søg' eller tryk på retur. Du kan bruge asterisk eller stjerne * som "joker" i slutningen af ordet. Ved at skrive blind* søger du fx samtidigt på blind, blinde og blindblevne

Søgeord:

Vælg søgeoperator ved flere samtidige ord :

- Ved (ord efter hinanden, f.eks. i navn eller titel)
 Eller (som indeholder et eller flere af søgeordene)
 Og (skal indeholde alle søgeordene)

Vælg antal poster per vist side :

Vælg visningsformat : Langt format Kort format

I 'Enkel søgning' søges der på de(t) indtastede ord i alle felter i basen. Skriver man fx Helen Keller, får man både titler, hvor hun står som forfatter, og titler, hvor navnet er nævnt i fx emne eller indholdsfortegnelse.

•• Avanceret søgning

Med 'Avanceret søgning' får man ud over det generelle søgefelt også mulighed for at indtaste ord i specifikke felter: Titel, forfatter/redaktør, sprog, emneord og udgivelsesår og -form (sort, lyd, punkt, elektronisk). Så kan man fx vælge kun at søge på titler *om* Helen Keller eller kun titler *af* Helen Keller.

Når man trykker på Send-knappen, foretages søgningen, og resultaterne vises som en liste. Man kan få flere oplysninger ved at klikke på de enkelte titler. I begge søgefunktioner kan man vælge mellem Langt og Kort format. Kort format indeholder grundoplysninger som udgiver, år, sidetal m.m.; Langt format giver desuden adgang til

bl.a. indholdsfortegnelse og resume (abstract). Alt materiale i basen har abstract på dansk.

•• Tidsskriftsbeholdning

Det tredje link er til søgning i Videncentrets beholdning af tidsskrifter. Der oplyses kun titel, numre, udgiver, år o.l. – enkelte artikler findes i litteraturdatabasen.

Kurser og konferencer

Under 'Kurser og konferencer' kan man se et udvalg af tidligere og fremtidige arrangementer i ind- og udland med berøring til synsområdet. Øverst er der et link til en liste over kommende arrangementer. Herudover kan man søge blandt både tidligere og kommende arrangementer. Fx kan man se, hvilke arrangementer, der kommer eller har været om autisme eller med en bestemt arrangør. Der søges på de indtastede ord i alle felter, dvs. emneord, arrangør m.m.

(fortsættes side 6)

Bredegård Aktivitetslejr 2001

Med fire års gode erfaringer i rygsækken afholder Blinde-hjemmet Bredegård endnu engang aktivitetslejr for blinde/svagsynede med varige psykiske funktionsnedsættelser.

Aktivitetslejren har dels været afholdt på arealer ved Blindehjemmet i Fredensborg, dels i Sverige. I år går turen igen til Sverige, hvor teltene slås op på en god campingplads tæt på sø og skov. Man har sin egen ledsager med, og alle følges ad derop i fælles trop.

I invitationen hedder det:

Vi skal op og være i den friske luft.

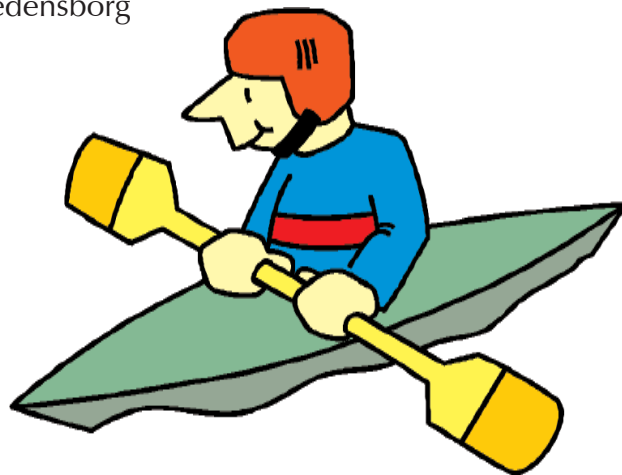
- op og sejle i kano
- op og vandre i de svenske skove
- op og lave mad over bål og grill
- op og lade os udfordre
- op og gøre noget godt for hinanden
- op og lære nye mennesker at kende og m.m.m.

Lejren afholdes i uge 33 (13.- 17. august).

Prisen er 2100 kr. pr. deltager + transport til lejrpladsen. Hvis man er interesseret i at høre mere om lejren, kan man kontakte Jane Walther Hansen, tlf. 48 48 05 93 - tryk 227.

Kontakt pr. e-post: bgergo@fa.dk, pr. alm. post: Blindehjemmet Bredegård

Lindelyvej 5
3480 Fredensborg

Refsnæsskolens forstander siger farvel

Keld Stochholm, forstander på Refsnæsskolen, stopper officielt med udgangen af juli i år.

Efter 27 år i forstanderstolen går Keld Stochholm på pension. Hermed slutter en epoke i Refsnæsskolens historie, og en markant personlighed på specialrådgivningsområdet overlader roret til en ny generation.

Videncenter for Synshandicap takker Keld for et godt samarbejde.

Udgangspunktet var dog dramatisk ved Videncentrets start i 1994/95, hvor Videncentret ved Kelds mellemkomst landede i et voldsomt stormvejr. Keld stillede sig markant på tværs som modstander af Videncentrets konstruktion. Men da Videncentret blev en selvejende institution, og handleplanen

viste, hvad videncenterfunktionerne indebar, indledtes et samarbejde på flere områder.

Keld indgik i Videncentrets faglige referencegruppe og stillede løbende sig selv og Refsnæsskolens medarbejdere til rådighed i forskellige samarbejdsrelationer. Keld tog faktisk Videncentret til sit faglige hjerte og stillede på møderne i referencegruppen mange forslag til aktiviteter.

I Kelds ånd var nogle af disse forslag vidtrækkende. Som centerleder kunne jeg af og til føle, at Keld så længere frem end alle andre, og jeg kunne blive helt svedt ved tanken om, hvordan Videncentret skulle kunne fange og virkeliggøre Kelds vision. En del er blevet realiseret, fordi Keld stillede

Refsnæsskolens medarbejdere til rådighed for samarbejde.

Senest har jeg oplevet Keld i synsarbejdsgruppen under Udviklingscenter for Specialrådgivning. Han markerede her kraftigt sine kvalitetsnormer for god specialrådgivning og -undervisning i diskussionerne om den fremtidige overflytning af rådgivningsfunktioner fra Refsnæsskolen til de enkelte amter.

Jeg ønsker Keld Stochholm et godt otium. Et er sikkert – med det engagement, der kendetegner Keld, bliver det ikke kedeligt.

Bendt Nygaard Jensen
Centerleder

Samspil mellem centrale og decentrale tilbud for blinde

Videncenter for Synshandicap har været repræsenteret i arbejdsgruppen vedr. specialrådgivningen på synsområdet under Udviklingscenter for Specialrådgivning. Arbejdsgruppens rapport, som har været imødeset med spænding, er nu offentliggjort og sendt til høring.

Der har i flere år været stigende forventninger til, at offentlig rådgivning for borgeren fremtræder synligt som et sammenhængende tilbud så tæt på brugeren som muligt. På synsområdet har det i 1990'erne resulteret i, at stadig flere amter har organiseret specialrådgivningen for blinde og svagsynede i selvstændige enheder i form af synsinstitutter, synscentraler og under kommunikationscentre. Her møder brugeren øjenlæge, specialoptiker, hjælpemidler og synspædagogisk rådgivning og undervisning. De landsdækkende institutioner har sideløbende hermed udviklet tilbud, som enkeltamter ikke selv har, og har fortsat haft ansvar for materialeforsyning til uddannelsesområdet, hjælpemiddelafprøvning m.m.

Midt i 1990'erne kom et nyt element i form af et Videncenter samt Lov om social service, som bl.a. satte fokus på amt-ernes forpligtigelse til opsamling og formidling af viden.

Glidende decentralisering og behovet for status og vision

Decentraliseringen ændrer glidende på opgavefordelinger og tilbud, og det er en af

årsagerne til, at der nu er gennemført en omfattende granskning af hele specialrådgivningen på synsområdet for at opnå overblik og visioner på et komplekst rådgivningsområde.

En arbejdsgruppe under Udviklingscenter for Specialrådgivning er kommet med en omfattende beskrivelse af det nationale rådgivningslandskab på synsområdet. Arbejdsgruppen opstiller en række problemfelter og giver løsningsforslag, som skal medvirke til klarere opgavefordeling mellem de regionale og landsdækkende rådgivningsenheder, nye samarbejdsrelationer og forbedret dokumentation, bearbejdning og formidling af viden. Desuden peges på, at dansk forskning i områdets sociale, psykologiske og pædagogiske felter stort set er fraværende.

Arbejdsgruppens rapportering er i øjeblikket til høring i alle amtsråd, Kommunernes Landsforening, Socialministeriet, Undervisningsministeriet, DSI, Dansk Blindesamfund og Videncentret.

Problemfelter, løsningsforslag og visioner

I alt opstiller arbejdsgruppen otte problemfelter med tilhørende løsningsforslag/vision:

- organisation og struktur
- finansiering
- kapacitetsproblemer
- brugerinddragelse
- hjælpemidler og undervisningsmateriale
- Personer med sammensatte behov

- den sociale/psykologiske dimension
- synshandicappede og arbejdsmarkedet
- forskning, formidling og kvalificering.

Arbejdsgruppens vision for synsområdet er pragmatisk – der peges således både på forandringer, som betyder, at flere rådgivningsområder flyttes fra landsdækkende institutioner /central organisering til de decentrale rådgivningsenheder i amterne, og på behovet for at styrke en landsdækkende udveksling og udvikling af viden via samarbejdsorganer, fælles dataindsamling og en central hjælpemiddelenhed. Visionen er i høj grad at koordinere samspelet mellem amt-ernes ønsker om at udvikle de regionale tilbud og behovene for landsdækkende funktioner. Dette er på samme tid en opgradering i forhold til den faktiske udvikling og en vision, som sætter nye perspektiver for udviklingen på rådgivningsområdet. Herunder følger en kort omtale af et udvalg af løsningsforslagene.

Landsdækkende fagligt synsråd

Som samarbejdsfremmende initiativ foreslår arbejdsgruppen, at der oprettes faglige rådgivende råd ved de tre landsdækkende institutioner Refsnæsskolen, Institutet for Blinde og Svagsynede og Videncenter for Synshandicap. Her fungerer rådene i forhold til institutionernes eksisterende styreform. De tre råd samles i et landsdækkende synsråd.

nde og svagsynede

I rådene skal amterne, brugerne og institutionerne mødes og diskutere fælles løsninger af opgaverne, faglig udvikling m.m.

Konsulentordninger ud i amterne

Konsulentordningerne for småbørn og multihandicappede børn foreslås integreret i de amtslige synsrådgivninger. Disse konsulentfunktioner varetages i dag af Refsnæsskolen. Den samme overvejelse er gjort vedrørende Specialkonsulentordningen for Blinde, men den endelige afklaring herom sker i forbindelse med en samlet plan for specialkonsulentordninger på de andre handicapområder.

Hjælpemiddelenhed

På hjælpemiddelområdet anbefaler arbejdsgruppen, at der oprettes en central hjælpemiddelenhed, som både skal være butik og viden- og udviklingscenter.

Kapacitetsproblemer

Rapporten peger på nogle områder, som giver eller kan give kapacitetsproblemer. Der er ingen samlet registrering af blinde og svagsynede. Amterne foretager meget forskellige registreringer af brugere, og antallet af potentielle brugere er ukendt. Arbejdsgruppen anbefaler, at der skabes et mere sikkert statistisk grundlag for vurdering af rådgivningsforpligtelsen (antal kendte/forventede blinde og svagsynede), diagnoser, visus, synsfelt m.m. Her henvises til et igangværende samarbejde om et elektronisk journalsystem (SeeWin).

Arbejdsgruppen nævner øjenlægebetjeningen, ventetider i den amtslige specialrådgivning og det faglige personales høje gennemsnitsalder som andre områder med aktuelle eller forventelige kapacitetsproblemer.

Viden i arbejdet på alle niveauer

Arbejdsgruppen nævner flere initiativer, som skal sikre en fortsat udvikling af synsområdet ved løbende forskning, udvikling, erfaringsopsamling og formidling af viden:

- Samarbejdet mellem de regionale synsrådgivninger, de faglige råd og det landsdækkende synsråd skal sikre en bedre identificering af problemstillinger og iværksættelse af projekter på disse områder. Dvs. en mere central vægtning og koordinering af, hvilke problemområder der kan samarbejdes omkring.
- Etablering af puljer til pædagogisk og socialfaglig forskning på handicapområdet generelt og på synsområdet specielt.
- Øget samarbejde mellem de landsdækkende institutioner på synsområdet og de fagligt relevante forskningscentre og -miljøer ved de højere læreanstalter.
- Fuld udnyttelse af de informationsteknologiske muligheder for at tilegne sig viden og dele viden med andre.
- Løbende udvikling af en medarbejder- og virksom-

hedskultur, der understøtter en løbende opsamling og formidling af viden.

En del af denne ønskede udvikling er i vækstfasen lokalt i amterne, hvor de enkelte synsrådgivninger indgår i amternes informationsteknologiske planer og intranet, og på de landsdækkende institutioner, som opbygger intranet og service via hjemmesider. Hertil kommer de videnbaser, som Videncentret anvender i forbindelse med henvendelser og projekter.

Høring

Alt i alt er der tale om en omfattende rapportering, som nu står sin prøve i en høring.

Høringen slutter i marts. Derefter behandles rapporten på en konference på Den Kommunale Højskole den 17. - 19. april 2001.

Bestilling

'Rapport fra arbejdsgruppen om amternes tilbud på synsområdet med hovedvægt på specialrådgivning – status, problemfelter og løsningsforslag.' Rapporten består af en hovedrapport samt to bilagsrapporter. Pris: 130 kr.

Rapporten bestilles hos

Udviklingscenter for
Specialrådgivning
Dampfærgevej 22
2100 København Ø
Fon: 35 29 81 00
Fax: 35 29 83 00
E-post: udvcenter@arf.dk

Emnesøgning og links

Her søger man i Videncentrets samling af links til danske og udenlandske netsteder, herunder også enkeltsider på Videncentrets eget netsted, som ikke er nævnt under de øvrige punkter. De netsteder, som vi betragter som de mest centrale, er samlet under 12 emneoverskrifter. Herudover rummer samlingen et større antal links, som alle er forsynet med emneord. Man kan søge i hele samlingen ved at indtaste søgeord i søgefeltet nederst på siden. Her kan man også finde supplerede links med de emneord, der benyttes i de 12 overskrifter øverst på siden, fx tilgængelighed eller mobility.

Presseklip

'Presseklip' er et udvalg af danske og udenlandske kilder med nyheder om sundhed, sygdom og handicap.

Om synshandicap

Punktet 'Om synshandicap' giver en kort introduktion til synshandicap og en oversigt over muligheder for rådgivning og støtte til børn og voksne.

Kontakt Videncentret

Man kan benytte dette link til at sende et e-brev til Videncentret. Bestillinger af publikationer foretages dog lettest via bestillingslisten under 'Publikationer'.

Prøv selv!

Vi håber, at det nye netsted kan være med til at gøre dele af den indsamlede viden lettere tilgængelig for fagpersoner, organisationer og andre.

Døm selv – på www.visinfo.dk.

Marfan Foreningen 10 år

Landsforeningen for Marfan Syndrom har tiårs-jubilæum. Det er en af de små handicap-grupper, som via en landsforening har fået etableret et socialt og fagligt netværk, der har forbedret vidensniveauet om syndromet.

Landsforeningen for Marfan har til formål at hjælpe og støtte de mennesker, der har Marfan syndrom. Foreningen blev stiftet i 1991 og har i dag ca. 160 medlemmer. Foreningen afholder landsmøde en gang årligt og arrangerer desuden kurser omkring konkrete temaer (ryg, syn, hjerte) eller for en speciel gruppe fx ungdomskursus, børne-, forældre- eller bedste-forældrekursus, familiehøjskole

og forældregruppe – alle med en blanding af fagligt og socialt indhold.

Marfan syndrom er en bindevævssygdom og kan bl.a. påvirke øjnene og synet i form af løse linser, stærk nærsynethed og nethindeløsning samt grøn og/eller grå stær. Det forventes, at der i Danmark er ca. 500 tilfælde af Marfan syndrom. Ca. 300 er registeret på Statens Øjenklinik.

Her kan du få mere at vide om foreningen og Marfan syndrom: Landsforeningen for Marfan Syndrom
Fon: 48 26 36 52
E-post: msdk@get2net.dk
Netsted: www.marfan.dk

Handleplan for Videncentret

Videncentrets Handleplan 2000-2001 har fået et barn i form af et tillæg udformet i samarbejde med Videncentrets referencegruppe og godkendt af bestyrelsen. Tillægget rummer en kort status over projektaktiviteter i 2000 samt en kort beskrivelse af nye aktiviteter, som iværksættes i 2001.

Nye områder og emner er bl.a. udformning af et pilotprojekt om ADL og mobilityundervisningen i Danmark. Hvordan er sammenhængen mellem en høj frekvens af instruktører og omfang og kvalitet af undervisningen?

Det tætte samarbejde med Synskonsulenternes Samråd fortsætter omkring flere emner,

bl.a. blinde og svagsynede med anden etnisk baggrund end dansk. Her er fokus på andre kulturers handicapopfattelser og de konsekvenser, disse kulturforskelle kan have for rådgivning og undervisning.

Andre emner, som tages op i samarbejde med Samrådet, er materialer til matematikundervisningen, eksamenssituation samt samarbejde om initiativer, som sætter fokus på social kompetence.

Bestilling

"Status på Handleplan 2000-2001 – samt forslag til nye emner 2001" (5 sider) kan bestilles i Videncentret i elektronisk format eller som almindeligt tryk.

Ældre med syns- og høretab

Inge Bager, syns- og hørepædagog ved Institutet for Blinde og Svagsynede anmelder bogen "Ældre & syns- & hørenedsættelser", som også var omtalt i Synshandicap nr. 3, 2000.

ÆldreForum har i rækken af fortræffelige udgivelser udsendt en lille bog om ældre og syns- og hørenedsættelser.

Bogen er skrevet med hjælp fra videntrenerne på de respektive handicapområder samt en række spidskomptente fagpersoner inden for syns- og høreverdenen. Forfatteren eller redaktørens navn fremgår ikke af publikationen, det kan dog oplyses, at det er Abelone Løgstrup.

Det er et særdeles kærkomment oplysningsmateriale. Tidligere har man søgt at kompensere bedst muligt for det sansetab, der var størst, og ikke været synderlig bevidst om de to sanseområders forbundethed og sammenfald.

Syns- og hørenedsættelse er de mest almindelige aldersbetingede sansenedsættelser, som der står i bogen. De fleste 40-50-årige begynder at få briller til læsning, og med alderen øges risikoen for alvorlig syns- og hørenedsættelse. Det skønnes, at ca. 1% af befolkningen er egentligt synshandicappede, de fleste er over 60 år. Man regner med at hver anden person mellem 70 og 80 år har vanskeligheder med at høre, og samlet skønnes 10% at have høreprøblemer. Der er således brug for en koordineret indsats for at håndtere konsekvenserne af funktionsnedsættelse i de vigtigste kommunikations-

sanser, og her kan denne bog være til stor hjælp.

Bogen er fuld af relevante oplysninger med gode noter. Man får svar på praktiske spørgsmål: Hvor skal man henvende sig? Hvilke tilbud er der for undervisning og rådgivning både offentligt og i interesseorganisationerne? Hvor kan man hente mere information i rapporter, nyhedsbreve, foldere, videoer og på internettet?

Mange vil formodentlig bruge materialet som en opslagsbog og her ville det have gjort bogen endnu mere brugervenlig, hvis der konsekvent havde været krydshenvisninger med sidetal, og der havde været et stikordsregister. Udgivelsen kan dog på det varmeste anbefales.

Tak til Abelone Løgstrup og ÆldreForum for et meget nyttigt arbejdsredskab – må det blive spredt og brugt.

Læs bogen

Bogen er udgivet på tryk og lydbånd og findes desuden på ÆldreForums hjemmeside, www.aeldreforum.sm.dk/publindex.htm.

Lydbånd og punktudgave kan lånes hos Danmarks Blindebibliotek. Trykt udgave (og i begrænset omfang lydbånd) fås gratis hos ÆldreForum, fon 33 95 50 10.

Inge Bager

Hæderspris

Dansk Blindesamfunds bog om tilgængelighed har modtaget en hæderspris fra Det Nordiske Handicappolitiske Råd under Nordisk Råd. Juryen fremhæver bl.a. bogen, fordi den på en elegant og brugervenlig måde anviser, hvordan det indre og ydre miljø og den kollektive trafik kan gøres tilgængelige for blinde og svagsynede. Bogens anvisninger er efter juryens opfattelse af betydelig værdi også uden for Norden. Videntretet siger tillykke!

Mere hæder

Synskonsulent Winnie Ankerdal, Ribe Amt, har modtaget Torben Gregersen-prisen 2000 som anerkendelse af stort engagement og kreativitet i den pædagogiske rådgivning for blinde og svagsynede børn. Prisen uddeles af Dansk pædagogisk Tidsskrift, og den skal ifølge fundatsen gå til en person, der gør sit til, at skolegangen bliver "lidt mindre kedelig (...) lidt vildere i tanken og mere rummelig over for børns forskelligheder". Også et stort tillykke til Winnie Ankerdal!

Julerejsen II

I sidste nummer af Synshandicap fortalte vi om en mere og mere frustreret nordmands forsøg på at komme hjem ved hjælp af de svenske jernbaners ruteoplysning, som fungerer via talegenkendelse. Siden har en (dansk) læser oplyst, at han har benyttet systemet flere gange, og at det fungerer fremragende. Man skal dog udtale ordene, så de lyder svensk, og undgå baggrundsstøj. København ("Sjøpenhamn") er i øvrigt med i ruteplanen.

ICIDH-2 på dansk

Flerdimensional klassifikation af funktionsevne og funktionsnedsættelse

I 1980 udgav FN's sundhedsorganisation WHO for første gang en klassifikation af funktionsnedsættelser og handicap. Denne første udgave havde begrænsede anvendelsesmuligheder og blev aldrig taget i brug i en dansk udgave. I slutningen af 1999 forelå der en gennemgribende revideret klassifikation som resultat af et omfattende internationalt samarbejde.

Ny klassifikation på dansk

Klassifikationen er nu af Sundhedsstyrelsen udsendt i en dansk prøveudgave med det formål at afprøve både indhold og sprog. Klassifikationen kaldes i daglig tale ICIDH-2 (International Classification of Impairments, Disabilities and Handicaps).

Den danske prøveudgave, der har titlen "International Klassifikation af Funktionsevne og Funktionsnedsættelse", blev frigivet og præsenteret på en konference 4. september 2000 arrangeret af Marselisborg-Centret. Marselisborg-Centret er et center for rehabilitering, forskning og udvikling, som bistår Sundhedsstyrelsen med udarbejdelsen af den danske version og er udpeget af WHO som nationalt center for afprøvning af ICIDH-2 i Danmark.

Et flerdimensionalt redskab

ICIDH-2 er sundhedssektorens bud på en samlet ramme og et universelt sprog til beskrivelse af funktionsevne og funktionsnedsættelse hos den enkelte

i en klassifikation med flere dimensioner:

- kropsfunktioner og anatomi
- personens aktiviteter i hverdagen inden for hjem, arbejde og fritid
- personens muligheder for deltagelse i samfundslivet
- forhold i omgivelserne

Intentionen med ICIDH-2 er at muliggøre, at meget af den ny erkendelse og viden inden for rehabiliteringsområdet omsættes til praksis – først og fremmest, at funktionsevne er andet og mere end medicinske diagnoser og organfokusering. ICIDH-2 vil fokusere mere på brugeren og brugerens deltagelse og øge helheden og sammenhængen i indsatsen.

På konferencen blev forudsætningerne og grundlaget for det internationale og nationale arbejde med klassifikationen præsenteret. Nogle indlæg forsøgte at præcisere, hvordan klassifikation anvendes i praksis. Det forekom dog som nogle meget tidlige afprøvninger, som mere gik på at opnå en fælles begrebsforståelse blandt behandlere, terapeuter m.fl.

En ny latin for handicap?

Hvordan den nye klassifikation indvirker på brugerens situation og oplevelser, er endnu ikke testet. Stig Langvad, formand for De Samvirkende Invalideorganisationer havde nogle betænkeligheder ved, at alt tilsyneladende lader sig operationalisere i en "ny latin". Han mente, at et fælles sprog for

både sundheds- og socialektor var en stor ambition. Prøveudgaven forekom meget naturvidenskabeligt domineret i sin kvantificering af bløde værdier i rehabiliteringen og i den sociale sektor.

En del af DSI's betænkeligheder blev støttet af lektor Lars von der Lieth, som mente, at der nu forelå to paradigmer for handicap – ICIDH-2 og FN's Standardregler om lige muligheder for handicappede. Lars von der Lieth karakteriserede ICIDH-2 som et kosmetisk løft af den gamle klassifikation fra 1980 med gode muligheder for at slå an i sundhedssektoren. Som paradigme karakteriserede Lars von der Lieth ICIDH-2 som havende en atomistisk, mekanisk menneskeopfattelse i modsætning til Standardreglernes dynamiske og holistiske opfattelse.

Afprøvning

Arbejdet med at afprøve klassifikationen og sproget er i fuld gang landet over. I 2001 skal den endelige danske udgave godkendes i WHO.

Læs mere om det danske arbejde på MarselisborgCentrets hjemmeside, www.marselisborgcentret.dk
Kontaktperson: Projektleder Tóra H. Dahl, fon: 86 11 89 55

Den originale engelsksprogede udgave findes på www.who.ch/icidadh

Bendt Nygaard Jensen

Konferencer og kurser

Tactile and Multimedia Tools for Young Visually Impaired People.
BrailleNet 2001 thematic day

5. april 2001, Paris, Frankrig
Information: Dany Lejolivet, fon: +33 1 44 27 26 10
E-post: Dany.Lejolivet@snv.jussieu.fr
Netsted: inova.snv.jussieu.fr/tim/BNet2001/uk

Ældreomsorg – management eller menneskelighed? Kvalitetsbegrebet til diskussion

6. april, 2001, Eigtveds Pakhus, København
Information: Sekretær Anne Mette Mervig, Videnscenter på Ældreområdet, Aurehøjvej 24, 2900 Hellerup
Fon: 39 40 10 10, Fax 39 40 40 45
E-post: mervig@aeldreviden.dk
Netsted: www.aeldreviden.dk/kvalitetskonference_april_2001

Synsområdet - koordination og udvikling

17.-19. april 2001, Den Kommunale Højskole, Grenå
Information: Udviklingskonsulent Leif Fris Petersen eller kursuskoordinator Gitte H. Jensen, Den Kommunale Højskole, Postboks 160, Kystvej, 8500 Grenaa
Fon: 89 59 59 59, Fax: 89 59 59 89, E-post: dkh@dkh.dk
Netsted: www.dkh.dk (under Kursuskatalog)

IT & Læring Fælles pædagogisk dag for IBS, Refsnæsskolen og synskonsulenterne

17. april 2001, Institutet for Blinde og Svagsynede (IBS), Hellerup
Information: Kursuskonsulent Peter Rodney, Institutet for Blinde og Svagsynede, Rymarksvej 1, 2900 Hellerup.
Fon: 39 45 25 60, fax: 39 45 25 25, e-post: pr@ibos.dk
Netsted: www.ibos.dk/Nyheder/it_og_læring_2001.htm

At bruge sit livs historie

21.-22. maj 2001, Middelfart Feriecenter
Information: Dansk Gerontologisk Selskab
Fon: 39 62 76 27, fax: 39 62 66 27, e-post: dgs@geroinst.dk

Sight Village 2001

17.-19. juni 2001, Birmingham, England
Information: Stewart Morehead eller Mark Nickless, Queen Alexandra College, Court Oak Road, Harborn, Birmingham B17 9TG, England,
Fon: +44 121 428 5050, fax: +44 121 428 5047
Netsted: www.qac.ac.uk/sight.htm

Nordisk konference med fokus på specialundervisningen for voksne i Norden

3.-5. oktober 2001, Hotel Marienlyst, Helsingør
Information: Leif Buch Hansen, fon: 75 62 27 77
E-post: leif-buch-hansen@skolekom.dk

The 5th Annual Research Conference – Disability, Life & Quality

4.-6. oktober 2001, Danmarks Pædagogiske Universitet, Kbh.,
Information: Danmarks Pædagogiske Universitet, Projektsekretariatet, Emdrupvej 101, 2400 København NV,
Fon: 26 30 66 03, fax 39 69 12 78, e-post: projekt@dpu.dk
Netsted: www.nndr2001.dk

Se evt. yderligere oplysninger om arrangementerne på www.visinfo.dk/konferencer.

På home.swipnet.se/macula-lutea findes en omfattende oversigt over begivenheder inden for specialrådgivningsområdet, som vedligeholdes af Harry Svensson, Tomteboda Resource Center, Sverige.

Nye artikler i Videncentret

Et udvalg af nye artikler i tidsskrifter, som Videncentret modtager. Medmindre der står andet, er der tale om tekster i almindeligt tryk ("sort"). Hvis man vil læse artiklen, kan man skaffe tidsskriftet hjem via sit bibliotek eller henvende sig til Videncentret.

CCTV m.m.

Norman Brown: *The CCTV microscope and its uses*, Visibility nr. 31, 2001, (s. 9-11), RNIB, London.

Mike McLinden m.fl.: *The use of low vision aids by children and young people*, eye contact nr. 28, 2000 (s. 10-12), RNIB, London. Om 5-16-åriges anvendelse af svagsynshjælpe-midler og om faktorer og materialer, der fremmer en god anvendelse.

Mobility

Kevin Deegan: *Using grids*, Visibility nr. 31, 2001 (s. 5-8), RNIB, London. Om anvendelsen af et "gitter" med 3x3 felter (som et kryds og bolle-spil) til undervisning i rum- og retningsforståelse, mobility, geografi m.m.

Spædbørn og småbørn

Toril Loe: *Den tidlige dialogen - samspill mellom blinde barn og deres omsorgsgivere*, Synspunkt nr. 2, 2000 (s. 4-22), Tambartun Kompetansesenter, Norge.

Synsfunktion

Anne L. Corn m.fl.: *Expectations for visual function: An initial evaluation of a new clinical instrument*, JVIB nr. 2, 2001, (s. 100-116), RNIB, London. Om et nyt redskab til afdækning af forventninger til fremtidig synsfunktion hos svagsynede og deres forældre, lærere m.fl.

Håvar Grøttland og Karl Jacobsen: *Årsaker til redusert visuell interesse hos multifunksjonshemmede*, Kognition & Pædagogik nr. 38, 2000 (s. 32-48).

Forældre med synshandicap

Connie Conley-Young og Rhoda Olkin: *Mothers with visual impairments who are raising young children*, JVIB nr. 1, 2001 (s. 14-29), RNIB, London.

Etniske minoriteter

Decemhernummeret af Social Forskning er et temanummer om etniske minoriteter i vel-færdssamfundet. Socialforskningsinstituttet, København, 2000 (104 s.)

Henny Rasmussen Cascino: *Sundhedsarbejderen og patienten taler forbi hinanden*, Social Politik nr. 1, 2001 (s. 17-21), Socialpolitisk Forening, Kbh. Om invandrere og flygtninges møde med det danske sundhedsvæsen.

Teenagere og selvopfattelse

Lars Grue og Arvid Heiberg: *Do disabled adolescents view themselves differently from other young people?*, Scandinavian Journal of Disability Research nr. 1, 2000 (s. 39-57).

Edb

Muhammed Beghdadi: *Nye muligheter for synshemmede med kommunikasjonsvansker*, Synspunkt nr. 2, 2000 (s. 23-34), Tambartun Kompetanse-

senter, Norge. Om et nyt edb-baseret kommunikationshjælpe-middel udviklet specielt til elever med Spielmeier-Vogt-syndrom.

Mary Reynolds m.fl.: *Examination of the effects of listening practice on synthesized speech comprehension*, AAC Augmentative and Alternative Communication nr. 4, 2000 (s. 250-259), ISAAC, Canada

Amtslig og kommunal rådgivning

Mona Holm: *Kommunernes brug af amtlig rådgivning på handicapområdet - en AKF-undersøgelse*, NYT om amternes specialrådgivning på handicapområdet nr. 5, 2001 (s. 2-4). Opsummering af hovedpunkterne i undersøgelsen; rapporten købes hos AKF (Amternes og Kommunernes Forskningsinstitut).

Legeplads-design

Johannes Gezelius: *En värld med fyra världsdelar*, Nya Synvärlden nr. 4, 2000 (s. 4-5), Ekeskolan m.fl., Sverige. Om en ny legeplads til blinde og svagsynede børn ved Tomtebodaskolans Resurscenter.

Forkortelser:

ISAAC = International Society for Augmentative and Assistive Communication

JVIB = Journal of Visual Impairment & Blindness (USA)

RNIB = Royal National Institute for the Blind (UK)

Nye bøger i Videncentret

Et udvalg af nye bøger, rapporter m.m. i Videncentrets bibliotek, opstillet alfabetisk efter titel. Medmindre der står andet, er der tale om tekster i almindeligt tryk ("sort"). De fleste tekster vil kunne bestilles på biblioteket, hos boghandleren eller hos udgiveren. Hvis dette ikke er muligt, kan bøgerne lånes hos Videncentret.

Tekster på dansk

Henning Olsen: *Holdninger til handicappede. En surveyundersøgelse af generelle og specifikke holdninger*, Socialforskningsinstituttet, 2000 (291 s.)

Anne Nordskov: *Ledsageteknik med mindre børn*, Refsnæsskolen, 2000 (34 s.). Gennemillustreret. Se omtale i næste nummer af "Synshandicap".

Carsten Søgaard Christensen: *Min verden er usynlig*, Tiderne Skifter, 2000 (95 s.). Se omtale i næste nummer af "Synshandicap".

Charlotte Wognsen m.fl.: *Tro, håb og ansvarlighed. Fortællinger om et liv levet med sygdom og handicap*, Center for Små Handicapgrupper, 2000, København. (78 s.)

Janne Hansen, Connie Hagemann, Annelise Monsen: *Vision-Cap. Viljer til forandring. Evalueringsrapport*, Institut for Blinde og Svagsynede, Hellerup, 2001. (64 s.). Slutrapport fra det fælleseuropæiske projekt Vision-Cap om integration i uddannelse og beskæftigelse.

Tekster på andre sprog

Eye to eye - understanding visual impairment. RNIB, London, UK, 1991. 80 dias, 60 minutters lydbånd og 32 s. hæfte om synshandicap, årsager, hjælpemidler, indretning m.m.

Handikppfrågor inom kulturpolitiken, serien Aktuellt i Norden, oktober 2000, Nordiska Handikappolitiska Rådet, Vällingby, Sverige.

Birgit Ericson: *Hur vet vi vad små barn ser? Om synsbedömning av barn och hur vi kan använda resultatet*, Tomtebodaskolans Resurscenter, Sverige, 2000 (49 s.)

Magnus Tideman: *Normalisering och kategorisering. Om handikappideologi och välfärdspolitik i teori och praktik för personer med utvecklingsstörning*, Studentlitteratur, Sverige, 2000 (358 s.)

Magnus Tideman (red.): *Perspektiv på funktionshinder och handikapp*, Studentlitteratur, Sverige, 2000. (353 s.)

Yvonne Hatwell: *Piagetian reasoning and the blind*, American Foundation for the Blind, USA, 1985 (157 s.)

Jerry D. Kelley (red.): *Recreation programming for visually impaired children and youth*, American Foundation for the Blind, USA, 1981 (160 s.)

Örjan Bäckman: *Re-establishing reading skills of elderly low vision patients. Studies on Swedish low vision clinics*, Stockholm, 2000 (160 s.)
Doktorafhandling.

Olga Miller: *Supporting children with visual impairments in mainstream schools*, Franklin Watts & Questions Publishing Company, London/Sydney, 2000. (72 s.)

Anthony B. Best: *Teaching children with visual impairments*, i serien Children with special needs, Open University Press, Bristol, USA/London, UK, 1992 (183 s.)

A.R. Fielder, A. Best og M.C.O. Bax (red.): *The management of visual impairment in childhood*, Mac Keith Press, UK, 1993 (213 s.). Bidrag fra 19 eksperter om praktiske og teoretiske og praktiske aspekter af synsned sættelser hos børn.

Constantine Stephanidis (red.): *User interfaces for all. Concepts, methods and tools*, New Jersey, USA 2001 (728 s.)

Gunvor B. Wilhelmsen: *Visuelle forstyrrelser etter hjerneslag. En undersøkelse av synsfunksjonen og effekten av synstrening*, Universitetet i Oslo, Norge, 2000 (408 s.)

Online publikationer på www.ibos.dk

Afakia? Corpus vitreum? Hemeralopia? Scotom? Monokromasi? Overlæge Henning Skydsgaards ordliste med forkaringer på øjenmedicinske fagudtryk, som blev udgivet i 1973, er nu at finde online på netstedet for Institutet for Blinde og Svagsynede (IBS), www.ibos.dk under punktet 'publikationer'. Her finder man også alle numre af IBS' tidsskrift B-information siden december 1996, en række af instituttets projektrapporter, beskrivelser af uddannelsesstilbud og rapporter fra konferencer med IBS som vært eller deltager. Endvidere ligger her kursusmateriale, som er anvendt på IBS' edb-kurser for blinde og svagsynede i bl.a. word, Internet Explorer og Outlook.

"Føl dig frem" – undervisningsmateriale om kærlighed, lyster og følelser

Et nyt debatmateriale, 'Føl dig frem', tager emner som sex og seksualitet op på en ny måde. Materialet er udviklet af en konsulentgruppe og produceret af Sundhedsstyrelsen. Det er beregnet til anvendelse i folkeskoler og ungdoms- og efterskoler som led i seksualundervisningen. På baggrund af spørgsmål, der er stillet til foreningen Sex & Samfunds

anonyme telefonrådgivning, er der lavet 80 'dilemmakort', som alle rummer en historie fortalt i jeg-form om sex, forelskelse, krop og idealer m.m. Kortene lægger op til diskussion i klassen og til en understregning af, at det er den enkelte selv, der skal tage stilling til, hvad der er rigtigt og forkert. Materialet (dilemmakort og lærervejledning) kan lånes hos Amts-

centre for Undervisning. Desuden findes alt materialet på Internettet på adressen www.sundhedsguiden.dk/fdf

Herfra kan man vælge enkelte kort ud – også i elektronisk form, hvilket gør det muligt fx at tilpasse skriftstørrelse eller farver til svagsynede eller formatere en maskinlæsbar version til blinde elever.

Danske rådgivningssteder på Nettet

Flere og flere danske specialrådgivningssteder kommer på Internettet med egne hjemmesider. Blandt amtslige synsrådgivninger kan man p.t. finde følgende: Synscenter for Børn i Københavns Amt på www.synsboern.dk, Synsinstitutet i Nordjyllands Amt på www.nja.dk/link/synsinst og Synscentralen i Storstrøms Amt på www.visus.dk.

På www.visinfo.dk finder man en dagligt opdateret oversigt over de danske netsteder inden for specialrådgivningsområdet, Videncentret har registreret. Vælg punktet 'Links/emnesøgning' på indgangssiden/i hovedmenuen, og vælg herefter punktet 'Rådgivningssteder og institutioner'. Herefter kan man vælge en oversigt over enten danske eller udenlandske/internationale steder.

Nyhedsbrevet "Synshandicap" udgives af Videncentret for Synshandicap og udkommer fire gange om året som almindeligt tryk, på punkt, lyd og diskette. Abonnement er gratis. Eftertryk er tilladt med kildeangivelse.

Videncentret for Synshandicap indsamler, bearbejder og formidler viden om synshandicap; centret finansieres af amterne.

Redaktion: Dorte Herholdt Silver
Ansvh. redaktør: Bendt Nygaard Jensen
Tryk: Illemann Tryk ApS
ISSN 1396-9900

Videncentret for Synshandicap
Rymarksvej 1, 2900 Hellerup
Fon: 39 46 01 01, fax: 39 61 94 14
E-post: visinfo@visinfo.dk
Hjemmeside: www.visinfo.dk